

**Ministerul Afacerilor Interne al
Republicii Moldova**

Nr. 38/1700 din 15 aprilie 2024
La nr. 25-76-3032 din 18 martie 2024

Cancelaria de Stat

*Copie: Direcția generală juridică a Secretariatului
Parlamentului Republicii Moldova*

*(Referință la demersul Direcției generale juridice a Secretariatului
Parlamentului Republicii Moldova DGJ – 05 nr. 119 din 15 martie 2024)*

Ministerul Afacerilor Interne a examinat demersul cu privire la realizarea exercițiului de evaluare ex-post juridică cu referire la executarea prevederilor Legii nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri (ce vizează executarea art. 6 lit. e); art.9 alin. (2) și alin. (3); art. 16 alin. (3); art. 22 alin. (3) lit. a); art. 29 alin. (2) lit. b) și lit. f); art. 30 alin. (1); art. 32 alin. (4); art. 36 alin. (4) și alin. (5); art. 37 alin. (2) art. 38 din Legea nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri) și, în limitele competențelor funcționale comunică următoarele.

1. Stabilirea dacă au fost aprobate toate actele normative necesare pentru organizarea executării actului normativ.

În scopul stabilirii unei baze juridice și organizatorice a activității Inspectoratului General de Carabinieri, la 08 noiembrie 2018, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 219 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri, fiind abrogată Legea nr. 806/1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne.

Proiectul legii cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri (*în continuare – IGC*) a fost elaborat și promovat de către Ministerul Afacerilor Interne (*în continuare – MAI*), în contextul în care, Ministerul a demarat un proces amplu de reformare a sistemului afacerilor interne, cu scopul de a constitui un sistem de ordine și securitate publică integrat, interoperabil și compatibil, capabil să asigure servicii publice de calitate pentru protecția persoanei, siguranța societății și statului, precum și creșterea nivelului de încredere a populației în organele de drept.

De asemenea, adoptarea Legii menționate *supra*, a avut drept scop transformarea Trupelor de Carabinieri într-o structură polițienească profesionistă cu statut militar, modernă, eficientă și eficientă, transparentă, capabilă să realizeze serviciul public de calitate în beneficiul comunității și să asigure nivelul înalt de siguranță individuală și colectivă la standardele europene, în situații de normalitate, situații specifice și situații de criză de ordine publică și, totodată, să execute atribuțiile prevăzute de lege în situații de urgență, de asediu și de război.

Prin urmare, în vederea punerii în aplicare a prevederilor Legii nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri, MAI a elaborat și a promovat proiectul de

hotărâre de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General de Carabinieri (Hotărârea Guvernului nr. 332/2019), prin care a fost aprobat Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea IGC, structura și organigrama acestuia, cu stabilirea efectivului-limită a autorității administrative în număr de 1187 de unități.

Astfel, prin Regulamentul vizat, a fost stabilită misiunea, funcțiile, domeniile de activitate, atribuțiile, drepturile, precum și modul de organizare și funcționare a Inspectoratului, fiind asigurată transpunerea exhaustivă a normelor prevăzute în Legea nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri.

Subsidiar, în vederea uniformizării cadrului normativ de rigoare, prin Hotărârea Guvernului nr. 214/2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului, au fost operate modificări la o serie de acte normative, după cum urmează:

- anexa nr. 18 la Hotărârea Guvernului nr. 351/2005 cu privire la aprobarea listelor bunurilor imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor bunuri imobile;

- Regulamentul cu privire la încorporarea cetățenilor în serviciul militar în termen sau în cel cu termen redus, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 864/2005;

- Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941/2006;

- Hotărârea Guvernului nr. 778/2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia;

- anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 1001/2011 privind punerea în aplicare a unor acte legislative;

- anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 474/2014 cu privire la aprobarea Nomenclatorului mijloacelor speciale, al tipurilor de arme de foc și al munițiilor aferente, precum și a regulilor de aplicare a acestora;

- anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 266/2016 cu privire la lista serviciilor publice desconcentrate administrate în mod direct/din subordinea ministerelor și altor autorități administrative centrale;

- Regulamentul-cadru privind suportul țării-gază în situații excepționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 408/2017;

- Hotărârea Guvernului nr. 53/2018 cu privire la Centrul integrat de pregătire pentru aplicarea legii al Ministerului Afacerilor Interne;

- Regulamentul privind cerințele generale de echipare a autovehiculelor cu regim prioritar de circulație și a autovehiculelor speciale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 500/2018;

- Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației unice de asigurare obligatorie de stat a vieții și sănătății militarilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 983/2018.

Totodată, prin Hotărârea Guvernului nr. 120/2021, au fost aprobate normele de asigurare cu echipament a militarilor din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri pe timp de pace, iar prin Hotărârea Guvernului nr. 297/2022, au fost operate modificări la anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 266/2016 cu privire la lista serviciilor publice desconcentrate administrate în mod direct/din subordinea ministerelor și altor autorități administrative centrale.

În contextul solicitării privind prezentarea informației relevante privind organizarea executării dispozițiilor Legii supuse analizei ex-post juridice, se prezintă informația conform tabelului:

Dispoziția	Actul normativ aprobat
art. 6 lit. e)	<p>Norma respectivă este reglementată prin pct.10 Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 332/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General de Carabinieri.</p> <p>Astfel, ministrul afacerilor interne în calitate de angajator, poate aplica proceduri de personal doar în privința adjuncților Comandantului general al IGC.</p> <p>Respectiv, în cazurile în care, de către subdiviziunile MAI (Serviciul Protecție Internă și Anticorupție al MAI, Inspectoratul de Management Operațional, etc.) sunt relevate anumite abateri disciplinare, anchetele de serviciu desfășurate în privința angajaților IGC sunt expediate în adresa Comandantului general al IGC, pentru adoptarea deciziilor corespunzătoare, conform actelor normative.</p>
art. 9 alin. (2) și alin. (3)	<p>Norma respectivă este reglementată prin pct. 6 și 7 la Hotărârea Guvernului nr. 332/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General de Carabinieri.</p>
art. 16 alin. (3)	<p>Normele de asigurare cu echipament a Inspectoratului General de Carabinieri sunt aprobate prin HG nr. 676/2023 privind aprobarea normelor, descrierii și modelului uniformei funcționarului public cu statut special din cadrul MAI, precum și Ordinul MAI nr. 637 din 28.12.2023 privind aprobarea normelor de asigurare cu echipament special, tactic, inventar și cazarmament.</p>
art. 22 alin. (3) lit. a)	<p>În vederea implementării prevederilor art. 22 alin. (3) lit. a), Ministerul Afacerilor Interne a elaborat propuneri pentru modificarea Legii 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri și Hotărârii Guvernului nr. 332/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General de Carabinieri.</p> <p>În semestrul II al 2020, în cadrul ședinței secretarilor generali de stat, a fost examinat proiectul de Hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (număr unic 288/MAI/2020), care prevede următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modificarea Legii nr. 219/2018 (ajustarea atribuțiilor privind paza și protecția obiectivelor, excluderea lacunei privind acordarea statutului de persoană juridică atât Inspectoratului cât și Comandamentului General, completarea atribuțiilor privind prevenirea, diminuarea și lichidarea consecințelor situațiilor excepționale); - modificarea Legii nr. 162/2005 (excluderea inechității și includerea perioadei concediului pentru îngrijirea cupiului până la vârsta de 3 ani, în vechimea în muncă calendaristică a militarului, ce oferă dreptul la pensie), Codul contravențional nr. 218/2008 (completarea listei faptelor contravenționale cu art. 67 și 356, precum și acordarea dreptului procesual de reținere a persoanei); - proiectul Hotărârii de Guvern pentru modificarea unor Hotărâri ale Guvernului urmare aprobării proiectului de Lege, prin care se propune modificarea următoarelor hotărâri: Hotărârea Guvernului nr. 332/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General de Carabinieri, Hotărârea Guvernului nr. 941/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, Hotărârea Guvernului nr. 423/1992 cu privire la asigurarea cu producție alimentară a consumatorilor speciali. <p>Astfel au fost desfășurate două ședințe interministeriale în urma cărora nu a fost posibil de înlăturat obiecțiile care au generat poziții contradictorii și anume:</p>

	<p>- ajustarea atribuțiilor IGC în domeniul pazei și protecției obiectivelor, asupra căreia Procuratura Generală și Cancelaria de Stat, nu au fost de acord. Procuratura Generală și Cancelaria de Stat nu au susținut propunerea de excludere a listei obiectivelor de importanță deosebită, paza și protecția cărora urmează a fi asigurată de către IGC;</p> <p>- excluderea limitării de a include în vechimea în muncă calendaristică în serviciul militar, perioada aflării în concediu pentru îngrijirea copilului, MSMPS nu a susținut propunerea de a opera modificări la Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor, prin care să fie statuat expres, că perioada concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, se include în vechimea în muncă calendaristică a militarilor care acordă dreptul la pensie, din motivul că politica în domeniul de referință aparține MSMPS.</p> <p>La 23 septembrie 2020, proiectul a fost expediat Cancelariei de Stat pentru examinare în ședința de Guvern și prezentarea acestuia Parlamentului Republicii Moldova, iar la 24 septembrie 2020, proiectul a fost restituit, pentru examinarea suplimentară și înlăturarea divergențelor constatate în rezultatul procedurii de avizare precum și concluziilor din cadrul ședințelor interministeriale desfășurate în acest sens.</p> <p>Prin urmare, promovarea proiectului a fost suspendată, până la adoptarea deciziilor comune în acest sens.</p>
art. 29 alin. (2) lit. b) și lit. f)	<p>Norma vizată este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 983/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației unice de asigurare obligatorie de stat a vieții și sănătății militarilor și Hotărârea Guvernului nr. 423/1992, cu privire la asigurarea cu producție alimentară a consumatorilor speciali.</p>
art. 30 alin. (1)	<p>Această norma este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 914/2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de acordare a locuințelor de serviciu, Hotărârea Guvernului nr. 694/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizației lunare pentru închirierea spațiului locativ militarilor prin contract ai Armatei Naționale și Ordinul Comandantului General al IGC nr. 104/2020, cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea comisiilor locative în cadrul IGC.</p>
art. 32 alin. (4)	<p>Norma respectivă este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 1387/2007, cu privire la aprobarea Programului unic al asigurării obligatorii de asistența medicală și Ordinul MAI nr. 365/2009 privind aprobarea Regulamentului cu privire la asigurarea medicală a colaboratorilor organelor afacerilor interne.</p>
art. 36 alin. (4) și alin. (5)	<p>Normele de asigurare cu armament, muniții, mijloace de apărare, tehnică specială pe timp de pace sunt aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1260-4s/2016, cu privire la aprobarea Normelor de asigurare cu armament, muniții, mijloace speciale de apărare activă, pasivă și auxiliare, patrimoniu de cercetare și protecție chimică și radioactivă pentru autoritățile administrative și instituțiile din subordinea MAI.</p> <p>Conform prevederilor art. 9 al Legii nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, IGC este parte componentă a Forțelor Armate, iar acumularea pe timp de pace, în rezervele proprii a armamentului, tehnicii și mijloacelor tehnico-materiale menite să asigure mobilizarea, desfășurarea forțelor și îndeplinirea misiunilor, precum și compensarea consumurilor și a pierderilor probabile pe timp de război, potrivit Legii</p>

	<p>nr. 1192/2002 privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea, se efectuează în conformitate cu cerințele normelor de asigurare a Forțelor Armate, elaborate de către Ministerul Apărării.</p> <p>Așa dar, tipurile de arme pentru Forțele Armate sunt prevăzute în Ordinul Ministrului Apărării nr.021 din 22.05.2020 cu privire la Clasificarea armamentului și munițiilor convenționale, mijloacelor speciale, dispozitivelor militare și altui patrimoniu militar al Forțelor Armate ale RM, iar normele de dotare a Forțelor Armate, inclusiv a Inspectoratului General de Carabinieri sunt prevăzute în Ordinul Ministrului Apărării nr. 049 din 31.07.2020 cu privire la punerea în aplicare a Normelor de tabelare a armamentului, tehnicii, aparatelor speciale, normelor unităților de foc și eșalonarea rezervelor de muniții în Forțele Armate ale RM.</p> <p>Normele de asigurare cu combustibil sunt prevăzute în Regulamentul privind exploatarea mijloacelor de transport din cadrul subdiviziunilor aparatului central al MAI, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea acestuia aprobat prin Ordinul MAI nr. 613/2023 precum și Regulamentul privind modul de exploatare și păstrare a mijloacelor de transport din cadrul IGC, aprobat prin Ord. IGC nr.110/2024.</p> <p>Cu referință la construcția, reconstrucția sau punerea la dispoziție spre folosință a obiectivelor destinate amplasării subdiviziunilor, IGC se conduce de legislația națională și normative aprobate în construcție, cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legea nr. 721/1996 privind calitatea în construcții; - Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții; - Hotărârea Guvernului nr. 361/1996 cu privire la asigurarea calității construcțiilor; - Hotărârea Guvernului nr. 285/1996 cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente.
art. 37 alin. (2)	Norma enunțată a fost realizată prin Hotărârea Guvernului nr. 214/2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului.
art. 38	<p>Un prim element principal, al reformării Trupelor de Carabinieri l-a reprezentat înlocuirea progresivă în perioada anilor 2018-2020 a militarilor în termen cu personal profesionalizat (2018 – 28%, 2019 – 36%, 2020 – 36%, stabilit prin HG 357/2017 cu privire la aprobarea Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia.</p> <p>În context, începând cu luna decembrie 2020, serviciul militar în cadrul IGC a devenit exclusiv pe bază de contract (profesionalizat), acest proces statuat legal, nu a parcurs însă etapele planificate, fiind blocat astfel procesul de profesionalizare definitivă, asumat de legiuitor.</p>

2. Identificarea existenței unor obstacole de ordin juridic în aplicarea actului normativ.

Urmare implementării cadrului normativ relevant activității IGC, au fost scoase în evidență o serie de lacune și viduri legislative ce a urmează a fi înlăturate.

Astfel, se propune modificarea următoarelor acte normative, după cum urmează:

Prin modificarea Codului contravențional nr. 218/2008, se urmărește reglementarea *dreptului procesual* privind aplicarea măsurii de constrângere „reținerea”.

Din punct de vedere al *dreptului material*, potrivit art. 22 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 219/2018, Inspectoratul General de Carabinieri este în drept să constate contravenții

și să aplice sancțiuni contravenționale potrivit competențelor atribuite prin lege, iar potrivit lit. e) din același articol, *este în drept să rețină și să escorteze persoane*.

Deci, reieșind din specificul contravențiilor atribuite în competență Carabinierilor (ex. huliganismul nu prea grav), precum și caracterul atribuțiilor pe care le realizează (preponderent în locurile publice), apare necesitatea intervenției și reținerii făptuitorului în flagrant, fapt pentru care, legiuitorul a și împuternicit Carabinierii cu acest drept. Însă, la moment, aceasta se realizează doar din punct de vedere *de facto*, dar nu din punct de vedere juridic, întrucât lipsește norma enunțată.

Prin urmare, acest vid legislativ, generează imposibilitatea realizării efective a atribuțiilor de constatare și examinare de către Carabinieri a contravențiilor atribuite prin lege, precum și, generează anumite riscuri în privința corectitudinii procesului de constatare și examinare a contravențiilor și protecției Carabinierului, a cărui acțiuni de reținere *de facto*, fără întocmirea actului corespunzător, pot fi contestate la organul competent, iar acțiunile pot genera abuzuri sau depășirea atribuțiilor de serviciu din partea Carabinierului.

De asemenea, printre prevederile ce urmează a fi amendate, se referă la eliminarea statutului de persoană juridică a **Comandamentului general** al Inspectoratului General de Carabinieri (art. 10 alin. (1) din Legea nr. 219/2018), încât, prin modalitatea în care a fost redactat actul normativ, la reglementarea structurii Inspectoratului, a fost admisă o lacună, care presupune acordarea statutului de persoană juridică Comandamentului general al Inspectoratului, care *de iure și de facto*, reprezintă aparatul central al Inspectoratului, ce asigură planificarea, organizarea, conducerea, coordonarea și controlul activității structurilor din subordinea Inspectoratului.

Subsidiar, se menționează că potrivit prevederilor Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, în subordinea ministerelor sunt create structuri cu personalitate juridică, care „îmbracă” una din următoarele 3 forme de organizare: agenții, servicii de stat și inspectorate de stat.

O altă modificare esențială și cu impact major, este modificarea Hotărârii Guvernului nr. 332/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General de Carabinieri, în ceia ce privește revizuirea efectivului-limită a IGC, urmare a procesului de reformă instituțională asumată de către Guvernul Republicii Moldova în anul 2016, prin aprobarea Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020 și profesionalizarea personalului.

Astfel, din perspectiva dimensiunii umane, profesionalizarea IGC, se caracterizează prin realizarea cumulativă a următoarelor trei etape:

a) *reducerea militarilor care îndeplinesc serviciul militar în termen* (se are în vedere trecerea treptată doar la serviciu militar prin contract, prin reducerea graduală a numărului de încorporări în serviciul militar în termen);

b) *alocarea de surse financiare din bugetul de stat, pentru instituirea numărului necesar de funcții* (se are în vedere alocarea suplimentară a surselor financiare din bugetul de stat pentru anii 2019-2021, în vederea instituirii a 350 unități de personal/funcții pentru îndeplinirea serviciului militar prin contract);

c) *transferul a 300 de funcții din cadrul Poliției* (se are în vedere transferul unităților de personal cu tot cu angajații efectiv, mijloacele financiare pentru retribuirea muncii, mijloacele speciale din dotare, armament, echipament, etc.).

Potrivit obiectivului 2.1.1 din Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei de reformare a Trupelor de Carabinieri pentru anii 2017-2020, aprobat prin Hotărârea

Guvernului nr. 357/2017, prima etapă de profesionalizare se exprimă prin înlocuirea progresivă a militarilor în termen cu personal profesionalizat (2018 - 28 %, 2019 - 36 %, 2020 - 36 %).

Astfel, pe parcursul anului 2018, numărul de militari în termen a fost redus cu 28 % (322 funcții de militari în termen) cu profesionalizarea a 100 funcții militari prin contract.

În a doua etapă de profesionalizare, urmau să fie reduse 420 funcții militari în termen (36 %) cu profesionalizarea a 130 funcții militari prin contract și odată cu preluarea noilor atribuții conform Legii nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri, urmau să fie transferate de la Poliție 300 funcții din contul entităților abilitate cu competențe de restabilire a ordinii publice.

Totodată, urmau să fie finanțate suplimentar din bugetul de stat 100 de funcții.

De asemenea, conform prevederilor Strategiei de reformare a carabinierilor, pentru anul 2020, numărul militarilor în termen urma să fie redus cu 36%, adică 420 militari în termen, pentru acoperirea costurilor de întreținere a 130 funcții profesionalizate și 100 de funcții bugetate suplimentar, iar pentru anul 2021, în vederea finalizării procesului de profesionalizare, urmau să fie bugetate suplimentar din contul bugetului de stat încă 150 de funcții, astfel încât, la finele anului 2021, efectivul-limită al IGC urma să fie de 2097 funcții.

Potrivit prevederilor art. 37 alin. (3) al Legii nr.219/2018, din data de 01 ianuarie 2022, atribuțiile ce țin de restabilirea ordinii publice, sunt exercitate în exclusivitate de către Carabinieri. Prin urmare, spectrul larg de atribuții prevăzute pentru noua structură a Carabinierilor, a fost calculat pentru personalul în număr de 2097, iar efectivul-limită al Inspectoratului la momentul actual este de 1187 de unități.

Alte propuneri de modificare a cadrului normativ, se referă la operarea modificărilor referitoare la radierea din competența IGC a obligației de a asigura paza și protecția obiectivelor de importanță deosebită, reglementând doar paza obiectivelor diplomatice, reglementarea atribuțiilor Inspectoratului în domeniul protecției civile.

Urmare a viziunii conceptuale privind reorganizarea IGC, se propune dezvoltarea componentelor mobile de intervenție, capabile să intervină prompt la nivel național (rural și urban) și, în funcție de situație, să realizeze manevre rapide, concentrări de efective și mijloace pentru îndeplinirea misiunilor simultane în locuri diferite. Pentru realizarea dezideratului invocat, IGC consideră inevitabil constituirea/consolidarea a 5 Subdiviziuni mobile de intervenție pe o rază de maxim 55 km de la punctul de dislocare, arondate la Direcțiile regionale.

Secretar de stat

Andrei CECOLTAN

✉: Ghenadie Neamțu
☎: +373 22 255 624
✉: ghenadie.neamtu@mai.gov.md